

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sămbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 37

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Poplăcei Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

† IOAN POPESCU.

Sibiu, 6 Martiu, 1892.

Trecerea din viață a regretatului Ioan Popescu a pus în jale toate păturile românești din Sibiu și cu Sibiuul întregă archidieceșana. Stima generală, nefățărită iubire, de care s'a bucurat în viața sa acest rar bărbat de școlă, s'a manifestat în mod eclatant la cel mai trist act din viața pământescă, la înmormântarea lui, când rămășițele pământești se dau mormântului, și ochii amicilor, rudeniilor și cunoscuților aruncă ultima și dureroasă privire asupra feței palide, care în viața sa nu s'a încrunțat nici odată spre a face cuiva nedreptate.

Înmormântarea profesorului Ioan Popescu a fost demnă de viața lui cea plină de activitate, demnă de memoria, care a rămas drept mostenire în urma lui.

Înainte de a vorbi despre actul înmormântării, vom aminti, că după încetarea lui din viață, toate corporațiunile din cari a făcut el parte s'au întrunit și au statorit modalitatea, cum se-și exprime în mod mai demn condolențele pentru această irrepărabilă pierdere.

În absența Escelenței Sale I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit al nostru. Preacuvioșia Sa Domnul archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu a convocat pe membrii consistoriali și le-a comunicat trecerea din viață a asesorului consistorial onorariu Ioan Popescu. Luându-se cu durere act despre trecerea din viață a acestui credincios fiu al bisericeii, consistoriul a conșlus a se prezenta prin deputațiune la familia regretatului Ioan Popescu, spre a-și descoperi durerea, și a decis punerea unei cununi pe sicriu. Mai departe s'a făcut înțeles, că ceremoniile funebrele se le săvârșescă membrii consistoriali.

Membrii corpului profesoral s'au prezentat în corpore la familia colegului lor, și au dat expresiune durerii pentru pierderea ce o suferă seminariul.

Asociațiunea transilvană asemenea și' a exprimat durerea pentru pierderea membrului și fostului seu secretariu prim Ioan Popescu.

Școlile de fete românești cu durere au luat act despre trecerea din viață a fostului lor director Ioan Popescu, și comitetul reuniunii femeilor române din Sibiu, în care comitet reposatul a fost și bărbat de încredere, și delegat spre a supraveghia instrucțiunea, pelângă exprimarea condolenței a deșpus o frumoșă sumă de bani, drept contribuire dela

membrii, la fondul în memoria celor rășoșai; școlă civilă a luat conșlusul se exprime familiei condolențe, și elevele se ia corporativ parte la actul înmormântării, totodată se se pună o coronă pe sicriu. Tot așa și școlă elementară de fete.

Institutul de credit și de economii Albina, unde rășosatul a fost membru în direcțiune, a exprimat familiei condolențe, a pus cunună pe sicriu, și la înmormântare s'a prezentat corporativ.

Seminariul, Asociațiunea transilvană și institutul „Albina” au arborat din ziua morței stindard negru.

În ziua înmormântării a plouat și nins fără întrerupere. Cu toate acestea la 3 ore strada „Schewis” era plină de ómeni. Invetătorii din comunele învecinate, cari au primit veste despre trecerea din viață a iubitului lor fost profesor s'au prezentat toți spre a da mortului ultima sărutare, spre a vërșsa o lacrimă de jale la sicriul lui.

Cu onóre vom aminti aici pe invetătorii din Avrig, Reșinari, Sêliste, Boița, cari s'au prezentat în corpore, cu onóre vorbim în general de toți invetătorii, pe cari nu-i putem aminti în special cu numele.

Stimă și iubire adevărate numeroșii români din Reșinari Avrig și Boița, cari cu tot timpul nefavorabil s'au prezentat în un număr de tot frumoș, spre a conduce la mormânt rămășițele pământești ale fostului lor protopresbiter.

La toți acestia s'au adaus publicul din Sibiu, corporativ institutele amintite mai sus.

Seminariul nostru archidieceșan spre a da expresiune și mai vedită durerii, au luat doliu, și toți elevii purtau flor negru pe pălărie.

Prohodul s'a celebrat de Preacuvioșia Sa Domnul archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Puscariu, asistat de Preacuvioșia Sa Domnul protosincol, asesor consistorial Nicanor Frașeșiu, de protopresbiterii, asessori consistoriali Ioan Papiu, Zacharie Boiu, Nicolau Cristea, preoții Petru Simțion și Georgiu Bobeș. Ca diacon a servit subșcrișul.

La 3 ore după stropirea trupului s'a pus conductul în mișcare până la biserica din suburbiul de jos, unde s'a făcut prohodul. După finirea acestuia P. asesor consistorial Zacharia Boiu a ținut o cuvântare funebală, în care a accentuat activitatea rășosatului, zugrăvind cu colori vii și în cuvinte potrivite viața profesorului Ioan Popescu.

În numele corpului profesoral a ținut o vorbire domnul profesor seminarial Dr. D. P. Barcianu. Vorbitoriul nu odată a întreat în vorbirea sa: Sê desperăm noi pentru mórtea profesorului Ioan Popescu?

Sperăm, că vom fi puși în pozițiune se publicăm ambe aceste vorbiri rostite din acest trist incident.

Rășosurile funebrele le-au esecutat elevii seminariali conduși de profesorul „pentru cântările bisericesci D. Cunțan.

La órele 6 1/4 s'a lăsat cocișgul în grópă, și Ioan Popescu a încetat de a mai fi pe pământ.

Ca puțini muritori Ioan Popescu a dus cu sine stima și iubirea fostilor sei școlari în special.

O viață întregă a lucrat pentru luminarea preoțimeii și a dascărilor.

La locul prim noi suntem recunoscători, căci acesta e cea mai frumoșă virtute a omului.

Pentru noi pentru preoți pentru noi invetătorii a lucrat el, și ne-a dat ce a avut mai nobil în sine. Ne-a lăsat moștenire produsele minței sale, produsele inimei sale și un caracter nepătat.

Suntem sêraci, lipsiți, necăjiți noi preoții și dascăli români, însă acesta nu a avut, și nu are înfrurire asupra caracterului nostru, schântea divină, recunoscința a rămas virginală în inimele noastre.

Din sêrăcia noastră nu putem ridica monument de pêtră dascălului nostru celui mai mare, dară una o putem face.

Putem face un monument neperitoriu demn de activitatea, demn de caracterul lui Ioan Popescu, și acesta va fi formarea unei fundațiuni sub numele „Fundațiunea Ioan Popescu”, cu scopul, ca din interese se se dea stipendii tinerilor, cari se pregătesc pentru cariera de invetătoriu, sau feteșelor, cari în vre'un institut pedagogic se pregătesc pentru cariera de invetătóre.

Fundațiunea se va forma din contribuțiunile benevole ale fostilor elevi ai rășosatului Ioan Popescu, și dacă fie care din numeroșii lui elevi va da o sumuliță cât de mică, cât de neînsemnată la vedere, din aceste contribuțiuni va creșce cu vremea o fundațiune, din care se va ajuta tinerimea de ambele școse, care se pregătesc spre cariera invetătórescă.

Vor contribui pôte la acesta și alte institute sau privați, cari țin în memoria acestui bărbat.

Fundațiunea o va administra consistoriul archidieceșan.

Me adreșez deci la inima tuturor fostilor elevi ai lui Ioan Popescu, și i rog se spriginescă și se propage în cercul lor idea, pe care cu inimă liniștită o pun în mânilor lor.

Ca filerul vêduvei din Evaghelie va fi primită ori și ce contribuțiune.

Dascălii poporului român, arătați, că stimăți memoria dascălului nostru, arătați că în inima voștră trăeșce viu: recunoscința cătră binefăcatoriul voștru, cătră binefăcatoriul poporului român.

FOIȚA.

O lacrimă

la mormântul lui Ioan Popescu, prof. sem. etc
rășosat în 3/15 Martiu 1892.

I.

Cad stejarii din pădure sub a anilor povară,
Gârboviți de vremuri grele și de tempestate-amară;
Și albit trece moșnegul cu o salbă arginție
Din viața pământescă trece ca prin o pustie,
Și se strecoră cu gëndul, c'a trăit și-a pățimit;
Eată scopul omenirei „Tea-i născut și-ai și murit”!

Omenirea privind toate cu o tainică măchnire,
În tristeța sa esclamă: „Așa e a noastră fire!
„Omul gârbovit de zile și stejarul de furtune,
„Și-au făcut rostul vieții și în rele și în bune!”
Dar când vești, că se usucă o trupină viguroșă,
Când vești, că rășeșce mórtea cu sêgéta-i nemilóșă,
O ființă prețioșă și pe culmea fericiirei:
Ah, atunci blastămi din suflet sórtea crudă a omenirei!

Si când vești, că o comóră nestimată de gândiri,
Ce cu drag împrașciat-a tainicele ei șoptiri
Pentru'un șir de generații, se rășeșce și dispore,
Oh, atunci esclami din suflet și'n durerea cea mai mare:

„Creatoriule prea sante, greu ne cerci și a Ta cercare
„Vor simți-o și nepoții nostri! Fii cu îndurare
„Spre poporul Teu, și eartă-i multele fără de legi;
„Căci durere suferit'a pă'n acum vécuri întregi!”

Plângi popor bătut de vremuri vitrege! Și lacrimi varsă,
Căci o inimă măreță pe vecie i stinsă, arsă
De al morții crunt jăratec! Plângă românimea 'ntreagă,
Căci nu e durere 'n lume crâncenă, și nu e plagă,
Mai simțită ca atuncea, când din viață se strecor
Nașiilor suferinde binefăcatoriilor lor!

Oh, îmbracă-ți doliu, sânt 'alui Christos mirésă,
Căci a ta slugă iubită e pe cale ca să iésă
Din serviciul teu cel sacru! Vrednicul protoiereu
Va servi de-acum în ceriuri sus la Creatorul seu!
Și tu școlă fiică blândă a bisericeii, implântă
Steag funebru, căci trupinați viguroșă ađi e frântă.

Și lucéfêrul teu splendid, ce'n cale-ți luminat-'a,
De pe orizont dispore . . . s'a sfêșit . . . gata e, gata!
Ear voi grădinari, ce'nviétă ca martiri dumneșeșci,
Transplantați precepte sante în mlădițe românești,
Mohorit fie vestmêntul voștru! Căci durerea-i mare:
Vați perdut dascălul voștru! Unde aflate-ți alinare?!

Cine-a fost Ioan Popescu? A tost fala națiunei
A bisericeii podóbă, atletul instrucțiunei,
Un isvor de fapte bune, neamului un scump tesaur,
Stălpul școlêlor române, un Ioan Gură de aur!

El cu plugul deșceptării în al némului ogor
A curmat țelina pusă de timpul asupritor.
Cu un zel și resignare demnă de un bun părinte,
Ne-a marcat calea vêrtuții prin frumoșele-i cuvinte;
Și a format în noi caracter, inimi nobile curate,
Suflete înduoșate și setóșe după fapte
Nobile. Ađi ne cunóșce lumea cultă și se 'nchină,
Și c'o aspră remușcare đice: „Eu am fost de vină”!

Fie-care véc oferă nașiunilor din lume
Un geniu, ce e capace vițiile se le curme,
Sê le'mpedece, dând lunei o mulțime de poveșe;
El e focalar spre bine și spre faptele măreșe!
Și geniu a fost Popescu, și al vécului tesaur,
Plăsmuit de Provedință și de-al timpurilor faur!

II.

Te duci și tu, părinte spre-a veciniceii cale
Profesore bune, de toți iubit, stimat;
O óste 'ntrégă astăđi cuprinsă e de jale,
E óstea dascălimei, ce tu ai luminat!

Te duci și tu ce'n viétă-ți ca sufletese părinte,
La sute de discipoli sciința-i propagat,
Bisericeii și școlêi cu dulcele-ți cuvinte
Tu împărția-i talantul, ce Domnul ți-l'a dat!

În nobila-ți chiamare sublimă tu muncit-ai,
Și ți-ai jertfit viața pe-al muselor altar,

Eu pun începutul cu suma de 10 fl.

Ofertele deocamdată se se trimită la adresa mea, pe care le voi cuita publice în ziarul „Telegraful Român”.

Să ne arătăm vrednici de acela, care o vieță întrégă a lucrat pentru luminarea noastră, care ne-a cultivat mintea, ne-a cultivat inima.

Mateiu Voileanu.

Sibiu, 6 Martiu 1892.

Societatea geografică a țerei unguresi a ales pe ministrul Baross membru de onoare.

De bună seamă că conducătorii societății vor fi avut motive puternice, când s'au hotărât să ia acosta hotărâre.

Escelența Sa ministrul Baross a făcut multe isprăvi de când e ministru și cu deosebire a câștigat un teren întins rețelelor drumurilor de fier sub îndelungata sa domnie.

Și unde drumurile de fier se sporesc, sunt semne, că se dă poporului ocaziune de a eși din sat afară, chiar și din cerc și comitat și eșit odată omul afară din cercul îngust, în care s'a învârtit până aci a făcut un progres.

I s'a dat ocaziune să vadă și alți ómeni, alte datine, alte ținuturi, alte ocupațiuni ale ómenilor, tot lucruri cari sunt avantajoase pentru singuraticii indiviđi.

În punctul acesta deci recunoscem și noi, că ministrul Baross este omul, care merită să i se dea óre care atențiune din partea societății geografice.

Sunt însă lucruri, cari pôte Escelența Sa ministrul Baross nu le cunoște, sau de le cunoște nu voesce, ori nu-i dă mâna să le saneze.

Sunt rele în cele ale comunicațiunei, cari mai ușor ies la ivelă, dacă omul are de a face în cele administrative, sau singur este pus să dirigă un oficiu ori altul.

Sunt ținuturi întregi, unde nu există nici un oficiu postal, și acela este în depărtări de 15—20 kilometri. Epistolele în acest cas ajung la postă și acolo stau până ce vine notariul cercual ori un organ al lui de le scóte.

Apucate odată în mâna notariului, care locuiesc în al 5 lea sat, se dau uitărei cu lunile, să mai și pierd și nu le dai de nici o urmă.

La săptămâni ori chiar luni cerând respuns la epistola oficiosă, afli că nu a ajuns la locul destinat, că e aruncată în cutare colț al cutărei cancelarii notariale și că organul subaltern nu a avut scire despre cutare ordinațiune.

Ni se va dice, că ministrul e gata a înființa ori în ce loc oficiu postal, dacă se cere. Da, așa scim și noi, numai prima întrebare este de se renteză sau ba?

Se pune adecă pond pe aceea, dacă din marce și din alte venite să acopere tóte venitele carirolei și ale amplotului și la moment ce nu iasă serviciul postal să sisteză

Ei bine, dacă d. e. locuitorii dela munte nu au atâta corespondență, dacă nu întrețin comerciu în tins, dacă în urmă nu stau tot cu péna în mână, óre nu este datorința statului, ca din Teiuș până cătră Ofenbaia să înfiinzeze sub pótele muntelui un oficiu postal chiar și cu risicul de a cheltui ceva și din visteria statului.

Te-ai ocupat cu omul, pe mulți învrednicit-ai
Să guste lin și tainic a muselor nectar!

Căci un pătrariu de secol aprins-ai cu iubire.
Făcliile sciinței în inimi românesci,
Martirii națiunei cuprinși sunt de mâcnire,
Căci tu al lor părinte, pe veci i-i părăsesci!

I-i lași, dar munca-ți dréptă aduce-va în lume
Îmbelșugate róde în némul românesc,
Memoria-ți eternă și scumpul teu renume
Vor fi păstrate 'n suflet ca un odor ceresc.

„Sciință despre suflet“! Comóră nesecată
De 'nvătători sublime, mărgăritar divin!
Tu ne 'nveți că în vieța și'n lupta necurmată
De suflet se conduce al omului destin!

Nemuritor rămâne un suflet, când pământul
Iși cere pãrticica, căci e primit în cer,
Nemuritor p'ana-va geniuiți căci mormântul
Nu pôte ascunde fapte și ideile nu pier!

În liniștea mortală, acum când totul tace,
Cu Simeon, vei dice grăbind spre-al teu mormânt:
„Acum slobóde, Dómne, pe robul teu în pace,
„Că'n vieța mea lăsat'am lumină pe pământ!

Ah, pasă dar, terice în sferele înalte,
Iavătătoriul lumii la sine te-a chemat!
Se odichnesci în pace și ródele-ți bogate
Se le privesci din ceriuri, cum cresc neincetat!

Brașov, 4/16 Martiu, 1892.

George Jándrea
învătători.

Cu magnații cei de ungur altcum s'a purces. Dacă numai un nemeșiu a avut moșie la cutare sat ori în mijlocul câmpului, s'a făcut o stațiune ori cel puțin o boctărie, ca să se pótă sui și cobori Măria Sa. Cine plătesce cheltuețele edificului, ale amplotului altul decât țera? Și dacă țera plătesce din sudórea noastră a tuturor este cu drept ca tot țera să plătescă și pentru ținuturi cu deci de mii de locuitori, chiar și în cazul, când rentabilitatea nu este deplin asigurată, căci nu e vorba tot de câștig, vorbă trebuie să fie și de interesele locuitorilor, cari sunt și ei contribuabili la dare și nu au nici timpul pôte nici plăcerea de a alerga câte 20 kilometri până ce se pótă pune ori ridica o scrisóre dela postă

Organele bisericesci promovéză în mare măsură și interesele statului și statul ar trebui să se cugete și pentru aceea, căci dacă aparțin confesiunei noastre totuși și ei sunt cetățeni și au drept ca să se bucure și ei de beneficiile de cari se bucură alții de altă limbă și de altă lege.

Le accentuăm aceste tocmai din incidentul denumirei ministrului Baross de membru de onoare al societății geografice și o facem cu cugetul cel mai curat și fără nici o rezervă decât ca să caute să-și câștige merite și pentru locuitorii dela munte nu numai pentru cei ce obțin concesii rentabile pentru construirea de drumuri de fier. Aici va fi pôte întreprinderea înrentabilă dar va aduce mulțămire în un popor bun și credincios și poporul nostru este destul de bun și de credincios ca să merite ca instituțiunea postelor se fie un bun comun și al lui, alătura cu cei răsfațați fi dela țera. Nu va ajuta acest articlu de țiar, vom căuta sanarea rólului și pe altă cale

Revista politică.

Điua de 15 Martiu n. a fost sêrbatâ cu multă însuflețire în tóte părțile locuite de magiari. Discursuri patriotice înfăcărâte până la extrem și articlii însuflețitori în diare caracterizéză mai cu sémă 15 Martiu din anul curent. Alte incidente nu scim să fie obvenit. —

În desbaterile pentru adresă și-a ridicat glasul dl Koloman Tisza. Vocea s'a a pus în o febrilă agitațiune atât partidele opoziționale din dietă, cât și presa opozițiunei.

E drept, că fostul prim-ministru n'a vorbit cu atâta vehemență și s'a mărginit a espune mai vêtos folósele ce le a avut Ungaria dela pactul dualistic și a declăra, că densusul nu aspiră la putere; — dar tóte acestea n'a putut potolí mânia opozițiunei.

Írányi, conducătoriul kossuthistilor i-a cerut imediat socotelă despre activitatea lui în decurs de 15 ani, cât a domnit și i-a mărturisit în față, că Tisza a venit la putere cu alte planuri, dar nici unul din planurile sale nu le-a realizat.

Presa opozițională vede în eșirea lui Tisza din reserva de până 'acuma un început nou de atacuri pe tóta linia contra opozițiunei. Acesta se pôte deduce și din împregiurarea, că cei mai dibaci debatanți din partidul liberal au luat cuvântul la desbaterea adresei. Opozițiunea nu le va rămâne datóre, prelungescă-se ori cât acele desbateri. Ea vrea să nădușescă vocea partidului liberal, care a provocat atâta nemulțămire în țera și care în adevăr nu e condus de Szapáry ci de Tisza cu clicășii lui. —

În ședința din 16 l. c. Iokai a luat în apărare pe dl Tisza și pe partidul liberal, vorbirea sa însă, cu tóte că și de astădată a avut timbrul humoristic nu a produs efect mai mare; dar a dat ansă deputaților Eötvös și Polony la vorbiri mai vehemente îndreptate contra guvernului și la adresa dlui Tisza. —

Proiectul de răspuns la mesagiul de tron din camera deputaților din România e mai mult o adresă de curtenire. E redactat de dl Titu Maiorescu și are următoriul cuprins:

Sire!

Adunarea deputaților, venind la începutul unei noue legislaturi să și îndeplinescă misiunea primită dela Țară, este fericită să aducă omagiile Sale de iubire și devotament Alesului națiunei, care, în decurs de preste un patrariu de secol plin de încredere în vitalitatea poporului încercată în timp de pace și de răsboiu și totdeuna sprijinindu-se pe organele constituționale, s'a consacrat la înălțarea României.

Sire!

Cu mare mulțămire am ascultat asigurarea despre relațiile amicale, ce avem cu tóte puterile străine, și vedem în acest fapt cu efect al politice de pace și de ordine, pe care guvernul României o urmăză cu statornicie și care, fiind întemeiată pe interesul național, stă mai presus de deosebirile partidelor.

În ceea ce privesce activitatea internă, credincioșii ideilor de reformă, pentru a căror înfăptuire am fost aleși, vom da tot concursul nostru

guvernului pentru proiectele anunțate, îndeplinindu-ne tot de odată datorria unui control scrupulos. Și, în rëndul dintăiu, ne vom ocupa de budgetul statului și de legile ce stau în legătură cu el, pentru a se asigura regulata cestiune a banilor publice încă dela începutul anului financiar 1892—1893.

Sire!

De curând eșiți din alegerile generale ca reprezentanți ai națiunei, credem astfel a răspunde dorinței manifestate de majoritatea poporului, ca în liniște și cu stabilitate să întrebuițăm tóte puterile la o muncă roditoare pentru binele țerei.

Să trăiesci maiestate!

Trăiască maiestatea Sa Regina! —

Cestiunea relațiilor dintre stat și biserică continuă a agita spiritele în Francia. „Figaro“ a publicat deunăđi, în această privință un articol, care a făcut mare șgomot și care e în adevăr fôrte interesant. Acest articol retrospectiv povestește tótă geneza negocierilor, dacă se pot numi astfel, cari au dus la apropierea dintre guvernul frances și șcaunul șcaun, apropiere consacrată de ultima enciclică.

Punctul interesant al articolului din „Figaro“ este rólul, pe care autorul acestui articol îi dă în afacerea această, președintelui republicei. Se dice adecă, că dl Carnot ar fi revenit la inițiativa negocierilor. Doritor de a restabili „unitatea morală a Franciei“, greu compromisă de lupta pe terenul religios, dl Carnot ar fi profitat de momentul căderii bulangismului și neisbândeii a tuturor tentativelor monarchice, pentru a sugera sfântului Șcaun ideia reconstituiri unui partid conservator în sensul rațional al cuvântului adecă, republican, căruia clerul nu numai să nu-i pună piedici, ci să-i dea și un sprigin indirect. În decursul negoțierilor pentru numirea cardinalului, monseniorul Richard, arhiepiscopul Parisului, s'au făcut primele avansuri; și în urma acestor prime negoțieri, Leon XIII, câștigat pentru ideia unei împăcări, care îi părea cu deosebire oportună în momentul, în care Italia se angagia în alianța întreită, și-ar fi dat consimțământul unei evoluțiuni în sensul indicat.

Diferitele faze ale acestui incident interesant sunt destul de cunoscute: diferitele manifestații oratorice și de altă natură ale cardinalului Lavigerie; intrigele unei părți a episcopatului francez, prea mult legat de partidele cădate de la putere, pentru a renunța, fără rezistență la atitudinea-i de până acum; scrisorile episcopale ale monseniorului Richard; felul de schismă, care se produse în sinul clerului, între partizanii „dezarmării“ și intrasigenții clericalismului aliați cu monarchiștii, în sfârșit manifestul cardinalilor și enciclica Papei, stabilind în chip definitiv ca o datorie pentru catolicii francezi de a respecta instituțiunile republicane ale țerei.

Acestea până în điua de ađi.

De acum înainte, din partea cealaltă de la partidul republican vine amenințarea unei opoziții energice politice de împăcare urmărite de 2 ani. Dușmănia radicalilor s'a manifestat deja câteva săptămâni înainte prin resturnarea cabinetului Freycinet-Constans. Acum ea se întorce împotriva republicei.

Ar fi, — dice „La Justice“, — o ridicare în sinul întregii democrații dacă s'ar afla, că un president, a cărui cea mai strînsă obligație este să nu facă altă politică de cât pe aceea a ministrilor sei, cu aprobarea camerei, a lucrat în secret din primele momente ale instalării sale, ca să ne dea o republică a clerului.

„La Bataille“ proclamă clericarismul de mai primejdios ca ori-când și că trebuie combătut cu înverșunare, mai ales când Roma e în relații neîntrerupt cu cheul d'Orsay și cu Eliseul.

Pentru „Laterne“, biserică în complicitate cu Eliseul, complicitate pôte înconșiență, dar cu atât mai de temut, încercă să pună mâna pe Franța.

Ni se pregătesce un răsboiu religios pentru anul 1893, continuă această gazetă. Din fericire, de astă-dată Carnot nu va fi organizatorul unei victorii.

„L'Independance belge“, care face tóte aceste rezumări, vede în cuvintele presei radicale elementele unui conflict în pregătire, și care ar putea să creieze încă dificultăți seriose cabinetului Loubet.

Cestiuni preoțesti.

Despre însușiri mai perfecte și lucrare mai zelóasă a preoților români.

II.

Avut-au antecesorii nostri credință mai mărturisitoare decât noi, așa au putut să păstreze religia lor sub ispitele cele mai grozave. Au fost pătrunși de mântuirea prin credință, de această cetim, că au răbdat suferință și torturi grele.

Viețuim și noi în timpul ispitelor, în timpul materialismului și egoismului, în timpul când se recomandă mai mult cele lumesci, în timpul renoi-

rilor, de aceea unii, cari ne învârtim în cercul bărbăților mireni ne vînturăm cu întrebarea: „Ore cum ar fi mai bine să fim liberali sau conservatori? Să fim omenii progresului sau ruginiți; să fim clari ori iesuiți sau bigoți?”

Terminii acestia îi aușim cum se aplică la unul și la altul, îi luăm prin graiu însă nu știu dacă toți preoții noștri cunosc definițiunea lor. De aceea cred că nu e reu, să ne împropătăm părerea asupra lor.

Sub numele credința ortodocsă înțelegem dogma sau credința noastră dreptcredincioasă. Știm toți, că dogma se cuprinde în simbolul credinței în cele 7 taine și în ritualele bisericesci.

La aceste dogme după legiuirea sinodului al III-lea canonu 7 „nu este ertat nimenui să adaugă sau se scadă ceva”.

Despre rituale legiuesce canonul al 8-lea apostolesc, și canonul 75 al sinodului al VI-lea § 186 p. 11 din Drept. Canon. unde se prescrie, că preotul este datoriu a se ținea strîns de cele prescrise și Canon. 114 din Cartagena legiuesce: Servitiile bisericesci prescrise și aședate în tipic nu este ertat ale schimba și prescurta.

La prescurtările ce ne-am deprins mai ales decând cântă corurile bisericesci ar fi lipsă de o regulare arhierescă. Altfeliu observă crescini, că le ținem cam de prisos și de acésta le prescurtăm, sau le lăsăm cu totul.

A nu ținea la canóne, la lege, — nu că suntem liberali sau conservatori — ci suntem fără de lege

Este prin urmare se fim esacți și consecuenți chiemării noastre. Nu încape în biserică terminul liberal, care inspiră o reformă și nici terminul conservatoriu, care prescrie a păstra, că nu vom începe a arunca.

Să ne esaminăm, că atunci când cerem dela servitorii noștri să fie ei esacți și să își împlinescă slujba lor noi suntem neesacți și neconsecuenți. Prin acésta purtare perdem demnitatea înaintea creștinilor noștri și ni se va putea dice cu drept cuvînt puneți sarcini grele și voi nu le atingeți.

Cunoscem preoți esacți evlavioși, la cari alérgă creștinii cu slujbe din alte parochii cale de câte-o și și noi îi numim iesuiți și bigoți.

Preot român ortodocs și iesuit? Mai mare satiră nu se pôte. Unde să fi învățat preoții noștri iesuitismul? La teologia din Sibiu? Sau la universitatea din Lipsca? Jesuitismul se învață în colegiile lor proprii (col. de propaganda fide).

Cuvîntul „iesuit” nu însemnă prefăcătorie acésta este fariseism și nu însemnă nici lingușire care se face prin multa cetire cu mâinile la pept sau în genunchi. Acésta e ipocrisie sau o cerșitorie după modelul cerșitorilor din Anglia. Numele „iesuit” însemnă cuceritorul convingerilor, precum a cucerit Iisus și a atras atâtea némuri la învătura sa.

Jesuitul Klinconstrom în anul 1879 mărturisi din Amvon că fiind el om cu studii la cucerit Jesuitii cu învătura lor și la despărțit de părinți și frați cari sunt evanghelici, érá el a intrat în ordul iesuitorilor. Și dice me bucur de acésta că am îmbrățișat o chiemare spre a atrage pre omeni la mai bine la o mulțămire intimă.

Numele „bigot” se dá ori-cărui creștin, care se rogă mai îndelung, însă numai acela se pôte numi „bigot” care face indoit preste ceea-ce este prescriș, noi preoții datori suntem se ținem credința noastră dreptcredincioasă în totă curățenia ei.

III.

De credință se țin și faptele bune: „credința fără fapte mórtă este” după roduri se cunósce pomul și nu cel ce dice Dómnne, Dómnne, va intra întru împărăția ceriului, și cel ce face voea mea.

Ținem mult nunumai la însuși faptele noastre ale preoților după cuvîntul Mémentoriului: „așa se lumineze lumina vóstră înaintea ómenilor, ca vedînd ei faptele vóstre cele bune să se mărésca tatăl nostru cel ceresc” ci și la datoriu preotului de a povéști pre crescini și aici în lume cum se se ocupe, cum se lucreze.

Preotul are dară detoria a învăța pe parochianul cum se lucreze. Are datoriu după sf. Evanghelie. Duchul Domnului m'a trimis bine a vesti soraților, a vindeca pre cei sdrobiți, a mărturisi robilor slobodire și a slobodi pre cei sfărîmați întru ușurare. Înțelegem din acésta că e datoriu preotul a povéști pre fii și sufletesci ca se pótă trăi aici în lume mai ușor și fără de păcate.

Faptele din lumea acésta pregétesc pe crescini la viața de veci sau la viața osîndiei. Veniți binecuvîntații părintelui meu de moșteniți viața de veci și duceți ve dela mine blăstămaților în focul cel de veci, învață sfânta Evanghelie.

Și „ți am dat 5 talanți și alți 5 ai făcut” érá celui cu un talant i-au dis „trebuia să dai argintul meu la schimbători și tu l'ai ascuns slugă rea și leneșe.”

Spre scopul susținerii religii și a naționatității românilor găsesc mijlocele următoare:

a) Preotul și comitetul și sinodul parochial să se îngrijescă a înființa legiuita grădina (Kisdedov) pentru copii românilor dela 3—6 ani cu o institutură română.

Să trimită pe soția învățătorului sau pe altă română cu carte ca să facă un an pracsă și astfel — avînd vreme — să înființeze acel institut de creștere ca să nu lase copii românilor pe mîna vre-unei jidance etc ;

b) Să ție dese sfături cu protopopul și apoi cu comitetul și cu sinodul parochial și din pămînt sau prin repartiție asupra parochienilor se afe mijloce și să formeze salariul de 300 fl. proiectat pentru învățători, ca altfel îl va completa statul și va face din ceoala confesională, scólă de stat.

c) Deslipindu-se scóla de biserică, copii vor fi instruiți altfel; junii fiind trei ani la miliție și viind în atingere cu evrei și cu tot felul de ómeni, cari batjocoresc religia noastră să deprind a numai ține posturi, sərbători, datine etc., ca să nu rămâie stricați pre lângă tóte jertfele preotului trebuie el să ție și catechisațiunea de Duminecă cu toți junii și junele dela 15 ani în sus conform § 186 p. 6 din Compendiu de Dreptul Canon, érá în acésta scólă se instrueze și se formeze el credincioși bisericii sale și membri religioși parochiei;

d) Să aplice copii creștinilor la servițiile și cântările bisericesci — ajutându-i cu câte ceva dela biserică ca se formeze din ei coriști și membri zeloși bisericii;

e) Să îngrijescă ca parochienii evlavioși să fie aleși în comitetul și epitropia parochială;

f) Să ție în evidență într'un protocol pre cei nereligioși pre cei ce nu merg la biserică și pre cei imorali;

g) Să povétescă pre parochienii sei cum se lucreze și cum se ajungă la o stare materială mai bună și să ajute pre copii cei sêraci la studii;

h) Să îngrijescă ca cei ce trăiesc imoral, în concubinat, furii, bețivii să se îndrepteze. Spre acest scop să folosescă povețele sale, dojana comitetului și hotărîrea sinodului parochial cum și consultul protopopului în acésta cestiune fôrte însemnată.

i) Ori ce va vedea nepotrivit și nefolositor la parochienii sei să nu fie indiferent ci să le arate și săi îndrepteze, ca un părinte trupesc pre fii sei.

Astfel creându-se o legătură intimă între parochienii și paroch, ca între fii și părinte, de s'ar întempla ceea ce scrie Isaia la cap. 51 „Vor veni cei de alte némuri, cari vor pasce oile vóstre”; de va intra inimicul ca lupul îi staulul oilor nu le va nimici, că ele se vor aduna la glasul păstoriului lor.

Sunt grele, dic fôrte grele aceste sarcine însă și preotul are grea responsabilitate. Suntem datori a ne sili să facem binele, deși nu se recunósce astăzi de public, să credem, că se recunósce de mai marii noștri și de Tatăl ceresc; Să credem că noi înși-ne avem o mulțămire și mângăere că am făcut tot ce am putut.

Încă o datorie însemnată are preotul și acésta este predicarea cuvîntului lui Dumneșeu.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a sosit ieri Vineri, în Budapesta. Sâmbătă va da audiențe. — Foile din Budapesta anunță, că arhiducele Francisc Ferdinand se va aședa cu locuința în Budapesta.

* (Reglementarea în armată.) Scirile din Pojon comunică, că tribunalul militar de acolo a condamnat doi sub-locotenenți dela bat. div. 9 la arest și pierderea gradului de oficer, din causă, că au maltratată pe subordinații lor; érá pe un soldat, care a doborît pe căpitanul ce-l maltratase, l'a condamnat la mórtă.

* (Ramazan.) Cea mai frumósă serbare plină cu momente interesante e la mahomedani serbarea Ramazan.

Pe 15 a lunei Ramazan cade serbarea care numai odată se întemplă în un an, când adevărat Sultanul, încungiurat de o splendidă suită, percurge tóte stradele Constantinopolului. În ziua acésta se deschid tóte teatrele turcesci, se deschide esposițiunea Ramazan, în care ochiul pôte vedea comori fabuloase și splendide, pe strade om de om e mulțimea de víjbăe. Luna Ramazan este pentru Constantinopole aceea ce era pe timpul domniei papilor săptemăna patimilor în Roma.

Șeful biroului pentru estradarea de bilete pe drumurile de fer ale statului, domnul Paul Schimmer din incidentul serbării Ramazan va arangia în Aprilie o excursiune la Constantinopole.

Plecarea va fi din Budapesta în 9 Aprilie sara la órele 6 din gara centrală. Sosirea la constanti-

nopole prin Belgrad, Niș și Sofia în 11 Aprilie la 3 óre după amédi. În capitala Turciei se va ține o paușă de 5 zile, în care după un program bogat călătorit vor pôte vedé lucrurile cele mai renumite d. e. privirea din turnul dela Galata, biserica Aja-Sofia, țermurii mării europene și asiatică, Scutari, cimiteriul turcesc, scaldele turcesci, bisericile turcesci mai renumite grădinile turcesci, preumblarea pe Bospor etc. etc.

Insinuările le primesce biroul pentru biletele pe drumurile de fer. Prețul 50 fl. La dorință programa se dá gratuit.

* (Societate română de navigațiune.) În portul Galați s'a înființat prima societate română de navigațiune sub numirea „Prutul” sub direcțiunea dlui comerciant din Galați G. Popovici.

* (Necrolog.) Din partea direcțiunii institutului „Albina” am primit următorul anunț:

Direcțiunea institutului de credit și economii „Albina” în Sibiu cu cea mai profundă durere aduce la cunoscință, că valorosul ei membru și fondator al institutului, Domnul

IOAN POPESCU,

asesor consistorial, protopresbiter, profesor la seminarul „Andreian”, membru corespondent al Academiei române, membru onorar al societății științifice pentru pedagogie din Lipsca, membru al comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, etc. etc.

ieri la órele 2 p. m., în etate de 60 ani, și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului.

Înmormântarea se va face Joi în 5/17 Martiu n. la 3 óre p. m., din casa proprie, strada Schewis în cimiteriul greco-oriental din suburbiul „Pórta-Turului”.

Fie-i țărâna ușor și memoria binecuvîntată Sibiu, în 16 Martiu, 1892.

* (Metropolitul Teodosiu.) Fostul metropolit al Sêrbiei Teodosiu a încetat din viață. Densul a fost născut în Ungaria, unde a și făcut studiile gimnasiale. A ajuns metropolit mai mult la intervenirea fostului rege Milan cu scop, ca să-l despartă de Natalia. Regele și a și ajuns scopul dar actualul metropolit Mihail din cauza acésta a refuzat a da răpausatului binecuvîntare.

* (Renunțare). Regele Milan a trimes monarhului nostru renunțarea la demnitatea de colonel, al regimentului de infanterie austro-ungar, al cărui proprietar era.

* Camera advocațională din Timișóra a primit ordin dela ministru de justiție, ca să ștergă din lista advocaților pe toți advocați și pe candidați de advocați de pe teritoriul tribunalului reg. din Becicherecul mare și lista lor să o trimită camerei advocaționale din Segedin, ca să fie acolo induși, căci cu 1 Aprilie a. c. se vor adneca la acésta cameră advocațională. În urma acestei dispusețiuni toți advocații din Becicherecul mare, Mодоș și Becicherecul turcesc în număr de 40 de advocați și 15 candidați sunt scoși din camera advocațională din Timișóra și înscriși camerei din Segedin.

* (Societatea geografică română.) Conform art. 13 din statutele societății, subsemnații, în numele comitetului au onóre a convoca pe toți domnii societari a se întruni în adunare generală obligatorie la 7/19, 8/20 și 9/21 Martiu 1892 la 8 1/2 óre séra, în sala de ședințe a senatului.

Ședințele vor fi presidiate de Majestatea Sa regele.

Programa lucrărilor.

In ziua de 7/19 Martiu, 8 1/2 óre séra: Darea de sémă anuală a dlui secretariu general George I. Lahovari. Dl Tocilescu Grigore: Istoria Bucurescilor. Dl Ionescu-Gion: Încercări de colonizare în țara românescă în secolul XVI.

In ziua de 8/20 Martiu 8 1/2 óre séra: Raportul asupra lucrărilor puse la concurs, (opt elaborate). Dl Dr. Felix: Geografia medicală a României. Dl Hepites Stefan: Óra internațională pe zone. Dl Gogu Constantin: Asupra variațiunei latitudinilor.

In ziua de 9/21 Martiu, 8 1/2 óre séra. Dnul Nacian I.: Forțele productive ale României. Dnul Nicolau George: Starea actuală a cestiunei viticole. Dl Burada Theodor: Despre românii din Istria. Presentarea și aprobarea socotelilor pe anul 1891. Votarea bugetului pe 1892. Votarea mai multor propuneri ale comitetului și votarea de noi membrii. Bucuresci, în Februarie, 1892.

Vice-președinți: General G. Manu.

Secretariu-general: George I. Lahovari.

* (Un șérpe în biserică.) Lucru de necredut i-se scrie „Gaz. Transilv.” că s'a întemplat acum de curând în comuna Prilog din țera Oașului. La 18 Februarie n. c. tocmai pe când se săvêrșia în biserică cununia a două părechii tinere și preotul stătea în ușa altarului, de-odată se ivi un șérpe mare, care

